

## Motion till riksdagen 2021/22:2992

av **Markus Wiechel (SD)**

# Utökad möjlighet att använda sig av trygghetskameror

---

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att generellt se över och verka för möjligheten att utvidga den tillståndsfria rätten till kamerabevakning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för räddningstjänst, poliser, väktare och andra som arbetar med rättsväsendet att lättare kunna använda sig av kameror i tjänsten och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Samhällsutvecklingen i Sverige har i många avseenden kommit att bli allt råare. Förekomsten av skjutningar, sprängdåd, våldtäkter, förnedringsrån och andra grova brott har ökat markant och med det så även otryggheten. Antalet utanförskapsområden har blivit fler och kontrollen över vissa stadsdelar har praktiskt taget helt övertagits av kriminella gäng. Vi har sett exempel på olovliga vägspärrar, inofficiella lagar samt en utspridd tystnadskultur. I område efter område växer generationer upp där förekomsten av kriminella element ses som normalt och där lagöverträdare hyllas som förebilder.

Den här utvecklingen måste bromsas, men till dess behöver laglydiga medborgare få en rimlig chans att känna trygghet. De måste få chansen att skydda sig vare sig de befinner sig i tjänst eller i det civila. Trots att det torde finnas en tämligen bred samsyn kring detta, ser vi hur åtgärder för att bekämpa, utreda eller förhindra brott, med exempelvis trygghetskameror, motarbetas med påståendet att de hotar integriteten – vilken som bekant måste vägas mot det uppenbara behovet av säkerhet. I de allra flesta situationer menar nog de flesta medborgare att den personliga tryggheten är bland det viktigaste vi har och att det kvittar om priset är att de råkar fångas i en bild som ingen kommer att se och som ändå raderas (särskilt i en tid där man frivilligt lägger upp det mesta på sociala medier). Dessutom är det nog betydligt värre ur integritetssynpunkt att

utsättas för förnedringsrån, misshandel eller sexualbrott – ett offer önskar nog att detta inte ens kommer i närheten av den potentiella integritetskränkning som exempelvis bevakningsutrustning kan ha om det kan bidra till att förhindra eller klara upp dessa brott.

Kamerabevakning kan vara en viktig del i kampen mot brottslighet på flera sätt. Dess möjlighet att bistå rättsväsendet i det operativa och ingripande arbetet, där kriminella kan gripas på bar gärning alternativt redan innan ett brott har begåtts är definitivt en av de främsta möjligheterna. I arbetet med förundersökningar och utredningar ser vi också hur trygghetskameror i många fall är garanten för att vissa brott överhuvudtaget ska kunna lösas, eller för att bistå i befintligt underrättelsearbete. Utrustningen kan således vara avgörande för att ens kunna fälla hänsynslösa våldtäktsmän eller mördare.

De kanske främsta som bör ha rätt att använda sig av kameror bör naturligtvis vara räddningstjänst, poliser, vakter eller andra som arbetar inom eller med rättsväsendet, mot bakgrund av vilka situationer de ofta befinner sig i. Trots detta faktum finns idag brister som gör att exempelvis polisens nya bilar (som är utrustade med kameror) inte får använda sin kamerautrustning så fort poliserna klivit ur sina fordon. Hade möjligheten funnits hade dessa kameror kunnat bidra till ett flertal brottsutredningar då den kan vara parkerad på ett oroligt område samtidigt som poliserna sysslar med fotpatrullering. Så länge något brott inte har begåtts behöver inte heller filmklippen sparas.

Enskilda medborgare får idag kamerabevaka sitt hem och sin tomt men knappt någonting utöver det. Vidare krävs det tillstånd från integritetsskyddsmyndigheten (IMY) vid bevakning av allmänna platser så som torg, gator eller skolgårdar samt i affärer, restauranger eller liknande inrättningar. Till följd av de uppenbara behov som finns av en förenklad hantering rörande kamerabevakning skedde några smärre förbättringar av regelverket den 1 maj 2018. Förändringarna medförde dock betydligt högre krav på att följa det fortfarande mycket strikta regelverket, som IMY ska tolka i egenskap av tillsynsmyndighet. Myndigheten tolkar dessutom ofta rådande lagar väldigt strikt, vilket är tydligt när man jämför med andra EU-länder som har samma direktiv (så som exempelvis GDPR) att förhålla sig till. Den närmast absurda tolkningen från IMY (tidigare datainspektionen) synliggjordes i juli 2021 då det rapporterades om att SL fick böta 16 miljoner kronor i sanktionsavgift för att deras biljettkontrollanter hade utrustats med kroppsburna kameror (som spelat in under 60 sekunder istället för de 15 sekunder som myndigheten ansåg vara det tillåtna). Kamerorna var tänkta att förebygga hotfulla situationer, dokumentera incidenter samt säkerställa identiteten hos individer som fått tilläggsavgift. I de allra flesta fall då det inte funnits skäl att använda sig av en inspelning, raderades materialet snabbt.

IMY har ett viktigt uppdrag. Deras bedömningar behöver dock gå hand i hand med samtidens brottsutveckling samt rättsmedvetandet som finns i samhället. Vidare får inte tolkningar göras som riskerar att frånta föreningar, privatpersoner eller arbetsgivare möjligheten att öka tryggheten. Det är exempelvis orimligt att en bostadsrättsförening inte får sätta upp kameror i förebyggande syfte, som är fallet idag. Har en bostadsrättsförening exempelvis problem med skadegörelse i sina förråd nattetid får föreningen enbart bevaka det aktuella utrymmet på natten och inte på dagen. Vidare krävs goda skäl till varför man använder sig av kamerautrustning och om syftet är att förhindra brottslighet måste de kunna visa att det har varit problem med brottslighet på just den platsen tidigare.

Det är naturligtvis bra att det finns bestämmelser om att inte tillåta att vem som helst slentrianmässigt kan titta på inspelade filmklipp eller att det används i något annat syfte än vad som angivits. Det är dessutom positivt att videoinspelningar bara får sparas under kortare tid utan motivering. Det oerhört hårda regelverket som finns idag slår dock mot möjligheten att fullt ut kunna utnyttja den potential som finns med modern teknik. Det är fullkomligt orimligt att medborgare, affärs- och butiksinnehavare, ideella föreningar eller andra som önskar, inte ens får chansen att använda tekniken innan ett brott har begåtts utan först när det är för sent. Det krävs en översyn i syfte att fler, exempelvis affärsinnehavare, restaurangägare eller andra företagare, samt att det inom offentliga inrättningar, så som sjukhus och skolor, utan tillstånd ska gå att använda sig av kamerabevakning. Vidare bör regeringen återkomma med förslag som möjliggör för räddningstjänst, poliser, väktare och andra som arbetar med rättsväsendet lättare ska kunna använda sig av kameror i tjänsten.

*Markus Wiechel (SD)*